ROK XIV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

№ 5

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1939 ROKU

KOMISJA INTERWENCJONISTYCZNA

Po rocznej działalności zakończyła pracę powołana w lutym r. 1938 przez Pana Ministra Przemysłu i Handlu — Komisja do zbadania interwencjonizmu w zakresie przemysłowym. Wynik prac ogłoszony został w formie wydrukowanego w ograniczonej liczbie egzemplarzy sprawozdania, które wręczone zostało Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu na specjalnym posiedzeniu Komisji.

Komisja w ciągu rocznej pracy przeorała obfity i wszechstronny materiał, zebrany zarówno w kraju jak zagranicą. Przedyskutowała długi szereg wniosków i propozycji, formułowanych przez członków Komisji. Wnioski te — wobec szerokiego wachlarza ideowo społecznego reprezentowanego przez członków Komisji — na początku prac były rozbieżne. Udało się jednak sprowadzić je do wspólnego mianownika, wychodząc z tego zasadniczego założenia, że punktem wyjścia dla polskiej polityki interwencyjnej winno być stworzenie warunków możliwie wydatnego i szybkiego narastania dochodu społecznego. Dobro interesu publicznego, stanowiące podstawę prac Komisji, ułatwiało podjęcie zgodnych uchwał. Jeżeli zaś w łonie Komisji występowały różnice, to miały one jedynie charakter twórczy, doprowadzając do głębszej dyskusji oraz do lepszego zbadania tematu.

Sprawozdanie Komisji składa się z 4-ch zasadniczych działów. Dział I obejmuje ocenę sytuacji przez Pana Ministra i Pana Wice Ministra Przemysłu i Handlu — ocenę, która sprawiła iż całokształt zagadnienia interwencjonizmu poddany został badaniom Komisji. Dział II referuje szczegółowo przebieg prac Komisji; zasługuje na uwagę, że Komisja odbyła w pełnym składzie 14 posiedzień, specjalna zaś Podkomisja rzeczoznawców, opracowujących szczegółowe materiały, obradowała w ciągu 37 (wielogodzinnych, stwierdzić należy) zebrań. Dział III — najistotniejszy — obejmuje uchwały i wnioski Komisji, wreszcie dział IV, podany jako załącznik, gdyż nie udało się w tym zakresie osiągnąć jednomyślności, dotyczy zasadniczego stanowiska w sprawie przymusu organizacyjnego w przemyśle

Spośród uchwał Komisji na szczególniejszą uwagę zasługuje dział zatytułowany „Środki dalszego usprawnienia polityki interwencyjnej". Komisja stwierdziła mianowicie, że istniejąca w Polsce organizacja przemysłu, oparta na dobrowolnych związkach przemysłowych oraz Izbach Przemysłowo-Handlowych, odgrywa istotną i dodatnią rolę w zakresie rozwoju życia gospodarczego. Jeżeli idzie o funkcje, związane z reprezentacją zawodową przemysłu oraz z normalną samoistną działalnością istniejących dobrowolnych związków branżowych, to organizację tę należy w przekonaniu Komisji nadal uznać za całkowicie wystarczającą. Istniejące organizacje wykonywują również w pewnym zakresie i zadania związane z interwencjonizmem przemysłowym. Uzupełnienie tej organizacji może tym samym okazać się wskazane w tych tylko dziedzinach życia gospodarczego, w których interwencjonizm przemysłowy posunięty zostaje szczególnie daleko. Uzupełnieniem tym winno być powoływanie do życia w miarę potrzeby:

a) Międzybranżowych Komitetów Przemysłowych, które będą miały za zadanie harmonizowanie potrzeb i działalności różnych gałęzi wytwórczości oraz współdziałanie w określaniu konkretnych celów i zadań polityki gospodarczej, w szczególności interwencyjnej, w stosunku do poszczególnych zagadnień i dziedzin gospodarstwa narodowego;

b) w tych wypadkach, gdy Komitety te uznają to za celowe — powoływanie do życia Przymusowych Zrzeszeń Specjalnych dla wykonywania określonych zleconych czynności interwencyjnych.

Jednakże i w tych warunkach uzupełnienie aparatu organizacyjnego winno być przeprowadzone z zachowaniem zasady pozostawienia całkowitej gestii przedsiębiorstw prywatnych w rękach przedsiębiorców oraz z wykluczeniem tendencji do przerostów organizacyjnych i biurokratyzacji aparatu organizacyjnego.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wyniki prac Komisji stanowią raczej wstęp do rozwiązania zagadnienia usprawnienia interwencjonizmu. Komisja wskazała bowiem generalne warunki, jakie powinny być zachowane przy stosowaniu interwencjonizmu. Natomiast jego zakres powinien wynikać z programu polityki gospodarczej, który może być w sposób najwłaściwszy ustalony w oparciu o narady (Komitety) branżowe. Wydaje się rzeczą w najwyższym stopniu pożądaną, aby taka metoda postępowania mogła być realizowana jaknajrychlej.

OFIARNOŚĆ PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Niezależnie od darów na cele obrony Państwa, przekazywanych przez polski przemysł chemiczny bądź to na rzecz Funduszu Obrony Narodowej, bądź Funduszu Obrony Morskiej, bądź wreszcie Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej — w ostatnich miesiącach przemysł chemiczny składa na ręce i do dyspozycji Pana Ministra Przemysłu i Handlu dodatkowe jeszcze kwoty.

Dotychczas następujące przedsiębiorstwa chemiczne, zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego, wręczyły Panu Ministrowi albo złożyły do Związku niżej wymienione sumy:

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu	20.000	zł.
Zakłady Solvay w Polsce	20.000	„
Zakłady Chemiczne w Winnicy	2.000	„
Związek Przem. Perfumeryjnego	1.500	„
Zakłady Kauczuk. „Piastów"	1.000	„
Sp. z o. o. „Scott & Bowne"	500	„
Sp. Akc. „Wargum"	500	„
Fabr. Chem. M. Leszczyński	500	„
Fabr. Wyr. Gum. „Brage"	500	„
Kijewski, Scholtze i Ska, Sp. Akc.	500	„
Fabr. Farb „Zawodzie"	500	„
Sp. Akc. „Motor"	250	„
Sp. z o. o. „Tezet"	200	„
Zakł. Przemysł. „Bieżanów"	100	„
Zakł. M. Domagalski i Ska	100	„
Sp. Akc. „Terebenthen"	50	„

PRZEMYSŁ SZTUCZNYCH WŁÓKIEN W R. 1938

Produkcja i zbyt przędzy jedwabiu sztucznego w r. 1938 w stosunku do poprzedniego roku uległy pewnym wahaniom, zależnym od stanu koniunkturalnego na rynku krajowym. Gdy w r. 1937 produkcja wykazała 6.224 ton przy zbycie 5.635 ton za sumę 56.562 tys. zł., w r. 1938 wyprodukowano 6.213 ton przy zbyciu 6.272 ton za sumę zł. 60.069 tys. zł. Jak z powyższych danych wynika, produkcja w roku 1938 nie uległa prawie zmianie w stosunku do r. 1937, zbyt zaś w stosunku do r. 1937 wyraził się wzrostem o ok. 12%.

Zdolność produkcyjna fabryk w r. 1937 została powiększona mniej więcej o 25%, t. j. o blisko 600 ton, z chwilą zaś dostosowania się rynku wewnętrznego do zmienionych warunków produkcji — nastąpiło wyrównanie produkcji i zbytu i w rezultacie r. 1938 przyniósł nadwyżkę zbytu w ilości przeszło 100 ton.

Koniunktura w przemyśle sztucznego jedwabiu kształtuje się pomyślnie, pojemność zaś rynku wewnętrznego stale rośnie. Gdy w r. 1937 względny wzrost zbytu przędzy jedwabiu sztucznego wyniósł 135 (w stosunku do r. 1934 = 100), to w r. 1938 wynosi już 152. Natomiast objawem niepomyślnym jest stałe pogarszanie się warunków płatności — gdyż terminy udzielanych kredytów wciąż ulegają wydłużeniu.

Ceny wahały się w granicach odpowiadających okresom sezonowym w zależności od grubości produkowanego jedwabiu — były jednak niższe aniżeli w roku 1937, a ogólny spadek cen wyniósł ok. 5%.

W r. 1938 nastąpiła dalsza rozbudowa zakładów produkujących sztuczne włókna cięte i zdolność produkcyjna została doprowadzona do 12.000 ton rocznie. Dalsza rozbudowa tego przemysłu zależy przede wszystkim od pojemności rynku wewnętrznego, a więc od wysokości domieszki sztucznych włókien ciętych do bawełny, jaką stosować będzie przemysł bawełniany.

Poważną przeszkodą, w ocenie producentów sztucznych włókien i przemysłu włókienniczego, w rozwoju sztucznych włókien jest przymusowe stosowanie kotoniny przez przemysł bawełniany. Produkcja oraz zbyt sztucznych włókien ciętych w r. 1938 w stosunku do r. 1937 wzrosła o ok. 3.000 ton. Ceny sztucznych włókien ciętych typu bawełnianego spadły w r. 1938 w stosunku do r. 1937 o 20% i wykazują stale tendencję zniżkową. Ceny tego surowca na rynku wewnętrznym w Niemczech są wyższe o blisko 10% aniżeli w Polsce.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W dniu 3 marca r. b. (piątek) o godz. 17, w lokalu Związku przy ul. Czackiego 1 odbędzie się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, zwołane celem omówienia nowych możliwości, otwierających się dla wywozu produktów chemicznych do Z. S. R. R., w związku z zawartym ostatnio układem handlowym polsko-sowieckim.

Dyskusję zagai Dyrektor Związku, Inż. T. Zamoyski, który brał udział we wspomnianych wyżej rokowaniach handlowych.

Zawiadomienie o powyższym zebraniu wystosowane zostało do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, które, ze względu na znaczenie i specjalną aktualność omawianego zagadnienia, wezmą niewątpliwie liczny udział w posiedzeniu Sekcji Eksportowej.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 5 i 6 „Informatora Eksportowego"):

Finlandia. Wydana ostatnio taryfa celna przyniosła szereg obniżek cła m. in. na następujące artykuły: zioła lecznicze, benzol, produkty destylacji smoły, kwas solny, kwas siarkowy, kwas octowy, mydło toaletowe, węże i rury gumowe, opony rowerowe, tkaniny gumowane, obuwie i obcasy gumowe. Podwyższone zostało cło m. in. na opony samochodowe.

Francuska Afryka Równikowa. Wszystkie stawki celne podwyższone zostały o 7%. Podwyżka nie dotyczy towarów francuskich.

Kanada. Z dn. 1.I.1939 r. zniżki celne przyznane na mocy nowej umowy handlowej przez Kanadę Stanom Zjednoczonym, rozciągnięte zostają również na towary przywożone z Polski.

Nowa Zelandia. Wprowadzona została ścisła reglamentacja przywozu.

El Salvador. Obniżenie stawek celnych dla farb aluminiowych.

Togo. Na rok 1939 łączny kontyngent importowy na alkohol skażony i alkohol metylowy ustalony został w wysokości 6.500 litrów.

Firma bułgarska: Slatan Mintscheff, Sofia, Lewski — Str. 11 poszukuje przedstawicielstw firm polskich w zakresie wszelkiego rodzaju produktów chemicznych.

KRONIKA

Z polecenia Pana Ministra Przemysłu i Handlu — Rada Handlu Zagranicznego R. P. organizuje w dn. 2 i 3 marca r. b. Konferencję Importową, która mieć będzie na celu skrystalizowanie poglądów sfer gospodarczych na kierunek polityki Państwa na odcinku importu oraz na kierunek działalności czynników prywatnych w zakresie racjonalizacji przywozu. Otwarcie Konferencji nastąpi dn. 2.III. r. b. o godz. 10 min. 30 w Warszawie, Senatorska 40 (sala Resursy Kupieckiej).

W dn. 11 lutego r. b. odbyło się Walne Zgromadzenie Członków Polsko-Chińskiej Izby Handlowej. Zebraniu przewodniczył Prezes Zarządu Izby — p. Min. Dr. Fr. Doleżal, obecny był również przedstawiciel Ambasady Chińskiej w Warszawie. Zebranie wykazało bardzo żywą działalność Izby, której udało się, mimo wyjątkowo niesprzyjających dla handlu z Chinami warunków, osiągnąć cały szereg pozytywnych rezultatów w swej pracy.

W dniach od 20 maja do 4 czerwca 1939 r. odbędą się XI Targi Katowickie. Targi organizowane są, jak co roku, przez Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach, które wytknęło sobie za cel propagandę wyrobów krajowych, ekspansję gospodarki polskiej i wzmożenie nurtu rodzimego życia gospodarczo-handlowego. Udział w Targach Katowickich stanowi dla przedsiębiorstw z innych okręgów gospodarczych okazję do dobrej propagandy ich wytwórczości, zwłaszcza wobec tej okoliczności, że Targi Katowickie ściągają liczne rzesze zarówno zainteresowanych sfer gospodarczych, jak młodzież szkolną i turystów z całej Polski.

Jak to już podawaliśmy w Nr. z dnia 1 stycznia r. b. „Wiadomości" — w dniach 21, 22 i 23 kwietnia 1939 r. odbędzie się w Warszawie, w Gmachu Stowarzyszenia Techników Polskich, Czackiego 3/5 Pierwszy Polski Zjazd Spawalniczy. Na Zjazd zgłoszono ok. 40 referatów na tematy następujące: zastosowania spawania w budowie maszyn, środków transportowych, konstrukcyj budowlanych i mostów, zbiorników na ciśnienie i kotłów parowych, aparatury chemicznej ze stali kwasoodpornych, spawanie szyn, badania metalograficzne i wytrzymałościowe, kontrola spoin i badania rentgenograficzne, zagadnienie naprężeń i odkształceń skurczowych, hartowanie za pomocą palnika, nowe metody spawania maszynowego, zagadnienia ciśnienia w wytwornicach, teoria spawania łukowego, organizacja spawalni, szkolenie spawaczy itp.

W Zjeździe mogą brać udział wszyscy interesujący się zagadnieniami spawalnictwa.

Zgłoszenia należy przesyłać do Komitetu Organizacyjnego Pierwszego Polskiego Zjazdu Spawalniczego, Warszawa, Zgoda 10 m. 3, tel. 5-60-47.

W Centralnym Okręgu Przemysłowym, w pow. kieleckim, na pograniczu pow. koneckiego, są do sprzedania tereny nadające się pod budowę obiektów fabrycznych. Okolica lesista, przez tereny przepływa rzeka, odległość od stacji kolejowej (szosa) 8 km. Bliższe informacje otrzymają zainteresowani w biurze Związku (tel. 5-29-69).

Przy współpracy duńskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Handlu — wydany został ostatnio w czterech językach (angielski, francuski, niemiecki i hiszpański) — „Przewodnik Eksportowy Danii na 1939 r.". Wydawnictwo to zawiera szczegółowy wykaz produktów wchodzących w rachubę przy wywozie z Danii, oraz spis firm eksportowych duńskich. Treść uzupełniają ogólne artykuły dotyczące sytuacji gospodarczej Danii, położenia rolnictwa, systemu monetarnego, bankowości i t. d.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zatwierdziło zmiany statutu Związku Przemysłu Chemicznego R. P. w dn. 21 lutego 1939 r. Nr. OE. III.833) 27; zmiany te były zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Związku w dn. 24 listopada 1938 r.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 11 z dnia 11 lutego 1939 ukazało się pod poz. 64 Oświadczenie Rządowe z dnia 13 stycznia 1939 r. w sprawie złożenia przez Bułgarię dokumentu ratyfikacyjnego konwencji międzynarodowej z dnia 23 listopada 1933 r. o przewozie towarów kolejami żelaznymi.

Na podstawie powyższego konwencja obowiązuje w stosunku do Bułgarii od dnia 1 października 1938 r.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 13 z dn. 20 lutego 1939 ukazało się pod poz. 72 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 18 stycznia 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

Rozporządzenie obowiązuje od dnia ogłoszenia.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 13 z dn. 20 lutego 1939 ukazało się pod poz. 76 rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lutego 1939 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 8 maja 1936 r. o warunkach udzielania pozwoleń na prawo przywozu towarów objętych zakazami przywozu.

Rozporządzenie obowiązuje od dnia 20 lutego 1939 r.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 3 z dn. 10 lutego 1939 r. ukazał się komunikat Ministerstwa Skarbu z dn. 27 stycznia 1939 r. w sprawie sprzedaży przez Zakłady Chemiczne Produktów Aromatycznych Wanilina, Sp. Akc. w Warszawie, szczególnych środków skażających do spirytusu.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	330.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—
Alkohol metylowy czysty	225.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH_3	1.45
Azotan amonu	110.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat	15.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—
Chlor ciekły	115.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—
* Chloran sodu techn.	150.—
Chlorek bielący	32.60
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—
Chlorek wapnia	17.—
Chlorobenzol	160.—
Chloroform purissimum	650.—
* Cytrynian sodowy	550.—
Dwuchromian potasu	155.—
Dwuchromian sodu	125.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—
Dwuwęglan sodowy	36.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	160.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—
Karbid (franco st. odb.)	50.—
Karbolineum	22.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	
Gatunek Extra	250.—
Gatunek I	230.—
*Kwas cytrynowy	420.—
Kwas mrówkowy 80%	235—260.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
* Kwas winowy	440.—
* Kwaśny winian sodowy	620.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5 (brutto za netto)	15.—
Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
* Nadchloran potasu	150.—
* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Octan metylu	300.—
Octan ołowiu gat. I	165.—
Octan sodu kryst.	90.—
* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
Olej kopytkowy	420.—
Olej kostny	400.—
Oleum 20%	12.75
Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Saletra potasowa	120.—
Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
Salmiak rafinowany	100.—
Salmiak sublimowany	180.—
Siarczan amonu techn.	22.—
Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
Smoła preparowana	15.25
Soda amoniakalna	20.70
Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	9.95
Toluen chem. czysty	95.—
Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.